

КРИМІНОГЕННИЙ ВПЛИВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Малежик Наталія Володимирівна

Студентка IV-го курсу факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Попов К. Л.

кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії права та держави

факультету соціології та права НТУУ «КПІ».

Однією з нагальних проблем сучасності є бурхливий розвиток злочинності, зокрема в Україні.

Причини злочинності серед іншого слід шукати і в морально-психологічному стані суспільства, в наявності чи відсутності тих чи інших моральних цінностей і установок [1, с. 139], які в XXI ст. значною мірою формуються засобами масової інформації. Зокрема за результатами деяких соціологічних опитувань близько 37% школярів, посилаючись на життя своїх кумирів, яке вони бачать з телеекранів та Інтернету, готові порушувати закон [2].

Влада ЗМІ над людством набула загрозливих для його існування масштабів, що проявляється у формі агресивної пропаганди війни, насильства, жорстокості, торгівлі людьми, порнографії; неповаги до національних та релігійних святинь; неповаги до батьків. По всій країні йде реклама різноманітних сект, що відомі своїми окультними і сатанинськими практиками, які включають і ритуальне вбивство. Чинне українське законодавство [3;4;5;6;7;8;9;10;11] забороняє поширення інформації такого змісту, проте негідного «контенту» не меншає, а навіть більшає.

Культура суспільства страждає внаслідок такого бурхливого втручання. Наприклад Л. Костенко на запитання про стан сучасної літератури зазначила: «Переважають твори без будь-якого нутра та чуттів, недолугий та крикливий постмодернізм править бал не гірше сатани. Справжнє художнє слово знецінене, його підмінено тріскотнею...». Одвічні християнські цінності «витравлюються» з душ людей шляхом концентрування ЗМІ на культі особистої користі і вигоди (зокрема в суспільстві набуло поширення розуміння поняття «благополуччя сім'ї» як її багатства, а не мікросоціального

клімату; поняття «любові» - як психічного захворювання, що потребує лікування; поняття «дружба» і «взаємодопомога» замінюється поняттям «у кожного свої проблеми»). Таке споживацьке ставлення до людей та речей часто призводить до вчинення злочинів.

Законодавство багатьох демократичних держав, а за ним і українське проголошує свободу поширення будь-якої інформації, незалежно від джерела походження та заборону цензури [3;4;8]. Цим переслідується начебто благородна мета дати можливість людині дізнатися про все і потім вибрати для себе прийнятний варіант поведінки. А от чи залишиться з чого вибирати і чи зробить людина гідний і самостійний вибір, якщо вона збита з пантелику описами різноманітних видів збочень, не маючи при цьому твердої «установки на добро»?

Ще одним із законодавчо закріплених принципів є неупередженість інформації, тобто висловлення журналістами лише оціночних суджень [8] щодо подій. Проте як зазначає О'Хара у своїй праці «Засоби інформації для мільйонів»: «... повідомлення може виглядати об'єктивним в тому значенні, що воно не містить схвалення чи несхвалення, але його вокальний супровід, інтонація, багатозначні паузи, а також вираз обличчя часто мають той же ефект, що і думка редактора».

Відповідно до положень чинного законодавства [4] під ЗМІ розуміються газети, журнали, теле- і радіопрограми, кінодокументалістика, інші періодичні форми публічного розповсюдження масової інформації. Про Інтернет нічого не сказано, хоча всесвітня мережа має ознаки, перелічені в ч. 1 ст. 2 закону СРСР «Про пресу та інші ЗМІ» та ч.2 ст.22 закону України «Про інформацію».

Також проголошується обов'язок редакції використовувати авторські матеріали, твори літератури, науки і мистецтва з дотриманням законодавства з питань інтелектуальної власності [3;4], оскільки не можна коригувати чи видозмінювати авторський твір, виходячи з положення ст. 14 ЗУ «Про авторське право та суміжні права». Часто автори створюючи свої неоднозначні твори переступають межі суспільної моралі: видають книги, випускають фільми з сумнівним морально-психологічним наповненням. Очевидно, що

закону «Про захист суспільної моралі» для них не існує, хоча так не повинно бути.

Ще одним суперечливим положенням в законі є заборона порнографії і дозвіл на розповсюдження еротики, хоча ці визначення мають несуттєві відмінності. Наприклад Міжнародна конвенція щодо припинення обігу порнографічних видань і торгівлі ними 1923 р., до якої приєднався СРСР у 1935 р. взагалі не містила поняття еротики. Вочевидь воно з'явилося у зв'язку з демократизацією суспільних відносин.

Насамкінець необхідно зазначити, що правову політику держави, яка допускає розпливчасті формулювання законодавчих положень, внутрішні суперечності у законодавстві, неоднозначність тлумачення закону, не можна визнати ефективною і корисною для суспільства. Україна належить до трійки лідерів з виробництва дитячої порнографії (за цим у світі слідкує біля мільйона педофілів), і якщо так піде і далі, то подібні небезпечні явища будуть визнаватися вже не злочином, а «суспільно необхідним діянням».

Список використаних джерел:

1. Кудрявцев В. Н., Эвминов В. Е. Криминология: Учебник. -М.: Юристъ, 2004. – 734 с.
2. «Вплив засобів масової інформації на дітей та підлітків: стан та перспективи» <http://www.moral.gov.ua/news/425/>
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р.//Відомості Верховної Ради України. - 1993 р. - N 1. - ст.1.
4. Про пресу та інші засоби масової інформації: Закон СРСР від 12.06.1990 р.//Відомості Верховної Ради. – 1990 р. – N26.– ст.492.
5. Угода про співробітництво держав-учасниць СНД у сфері регулювання рекламної діяльності: Міжнародний документ від 19.12.2003 р.// Постанова КМ. – N1654.
6. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – N39. – ст.181.

7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р.//Відомості Верховної Ради України. – 1994 р. – N10. – ст.43.
8. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р.//Відомості Верховної Ради України. – 1992 р. –N48. – ст. 650.
9. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 р.//Відомості Верховної Ради України. – 2004. – N14. – ст. 192.
10. Про ратифікацію Європейської конвенції про транскордонне телебачення: Закон України від 17.12.2008 р.//Відомості Верховної Ради України. – 2009 р. – N15. – ст. 203.
11. Про інформаційні агенства: Закон України від 28.02.1995 р.//Відомості Верховної Ради України. – 1995 р. – N13. – ст. 83.
12. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р.//Відомості Верховної Ради України. – 1994 р. –N13. – ст. 64.